

Radi analize načina na koji mjere za ravnopravnost spolova mogu pridonijeti gospodarskom rastu u EU-u, Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) istražio je utjecaje smanjenja neravnopravnosti spolova u relevantnim područjima iz makroekonomske perspektive: obrazovanje na području STEM-a (prirodne znanosti, tehnologija, inženjerstvo i matematika), tržište rada i plaća. Također je uzeo u obzir demografske promjene do kojih dolazi kada se smanje razlike u spolovima.

Istraživanje o gospodarskim koristima ravnopravnosti spolova prvo je takve vrste koje se koristi solidnim ekonometrijskim modelom za procjenu širokog raspona makroekonomskih koristi ravnopravnosti spolova na razini EU-a.

Ukupni rezultati pokazuju da bi poboljšanja u području ravnopravnosti spolova dovela do:

- velikog povećanja broja radnih mjesta, što bi koristilo i ženama i muškarcima;
- najviše 10,5 milijuna dodatnih radnih mjesta do 2050., od kojih bi mnoga preuzele žene;
- snažnih, pozitivnih učinaka na BDP po stanovniku, koji će s vremenom rasti;
- povećanja u BDP-u po stanovniku u EU-u do gotovo 10 % do 2050.

Poboljšanje u području ravnopravnosti spolova osigurava gospodarski rast

Istraživanje pruža solidne dokaze o snažnim, pozitivnim i rastućim koristima ravnopravnosti spolova na gospodarski rast. Pozitivni se učinci mogu u velikoj mjeri pripisati rješavanju nekih od strukturalnih slabosti gospodarstva EU-a koje su prepoznate u strategiji Europa 2020., odnosno da će poboljšanje u području ravnopravnosti spolova pomoći u rješavanju problema zapošljavanja, produktivnosti i starenja stanovništva.

Istraživanje pokazuje da ravnopravnost spolova u jednom području, primjerice u obrazovanju, ima učinak prelijevanja na druga područja, primjerice zapošljavanje. Učinci prelijevanja mogu dovesti do istodobnog poboljšanja u obrazovanju žena (više žena koje studiraju u području STEM-a), poboljšanja stope aktivnosti žena na tržištu rada i povećanja plaća žena. Zbog toga bi rješavanje različitih aspekata neravnopravnosti spolova u cjelini vjerojatno imalo pozitivnije učinke od rješavanja svakog aspekta te neravnopravnosti zasebno.

Veća ravnopravnost spolova dovela bi do velikog povećanja broja radnih mjesta, što bi bilo od koristi i ženama i muškarcima.

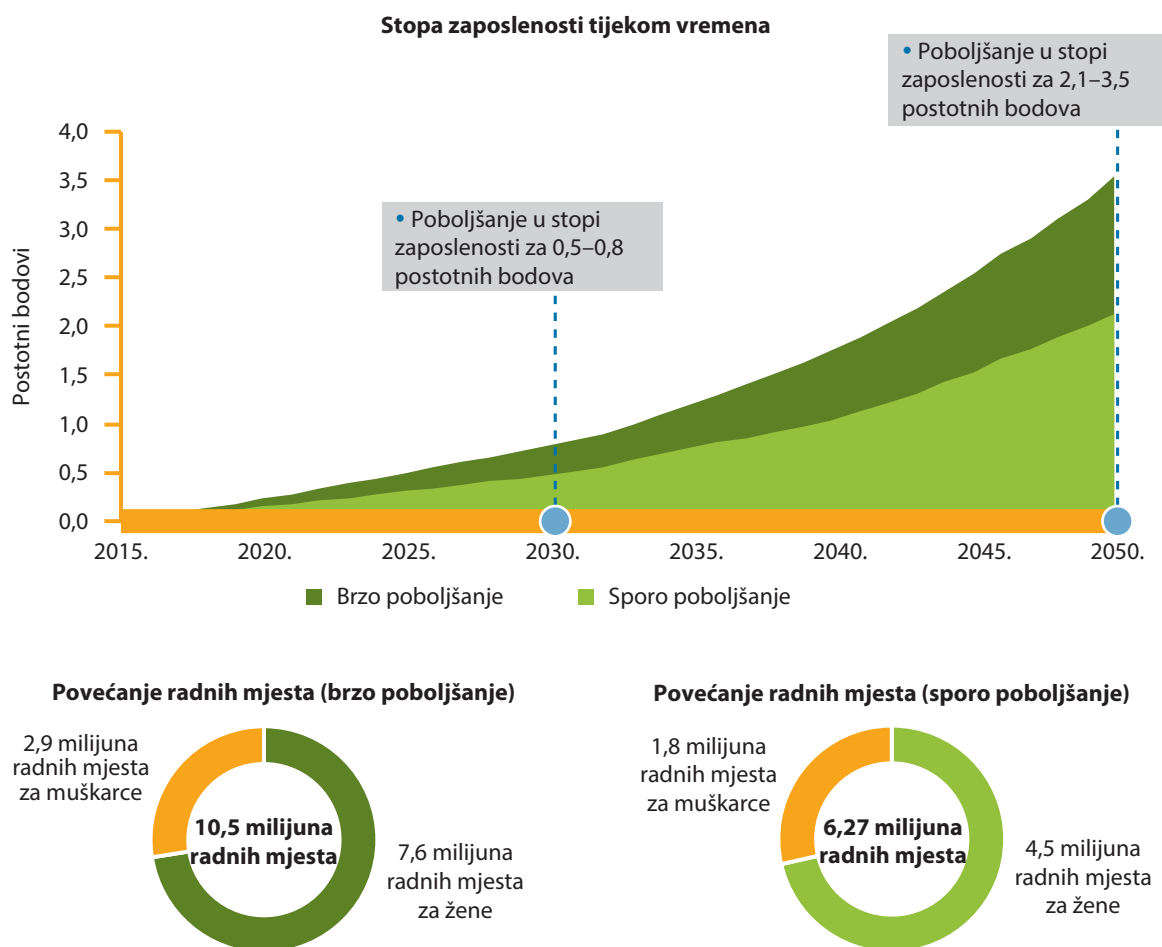

Više stope zaposlenosti i više radnih mjesta

Ako se ravnopravnost spolova bitno poboljša do 2050., stopa zaposlenosti u EU-u bit će gotovo 80 %, u usporedbi sa 76 % pri nedostatku tih poboljšanja. Istraživanje pokazuje da će već do 2030. stopa zaposlenosti u EU-u doseći 72,6 %. Rezultati pokazuju da bi se do 2050. moglo otvoriti između 6,3 milijuna i 10,5 milijuna dodatnih radnih mjesta zbog poboljšanja u području ravnopravnosti spolova, odnosno rješavanjem segregacije spolova u izborima obrazovanja i povećanjem sudjelovanja žena u STEM-u. Oko 70 % tih radnih mjesta preuzele bi žene. To je otprilike jednako povećanju zaposlenosti u EU-u za ukupni broj radnih mjesta u europskoj državi srednje veličine kao što je Nizozemska. Ta bi dodatna radna mjesta pridonijela smanjenju razlika u zapošljavanju između muškaraca i žena.

Slika 1. Učinak poboljšanja na području ravnopravnosti spolova na zaposlenost

Da bi se postigli ti pozitivni učinci, važno je riješiti jedan od ključnih uzroka neravnopravnosti spolova: neravnomjernu raspodjelu neplaćenih obveza skrbi između muškaraca i žena. Za ostvarenje te promjene, države članice trebaju ukloniti prepreke za sudjelovanje žena na tržištu rada uvođenjem mjera kao što su:

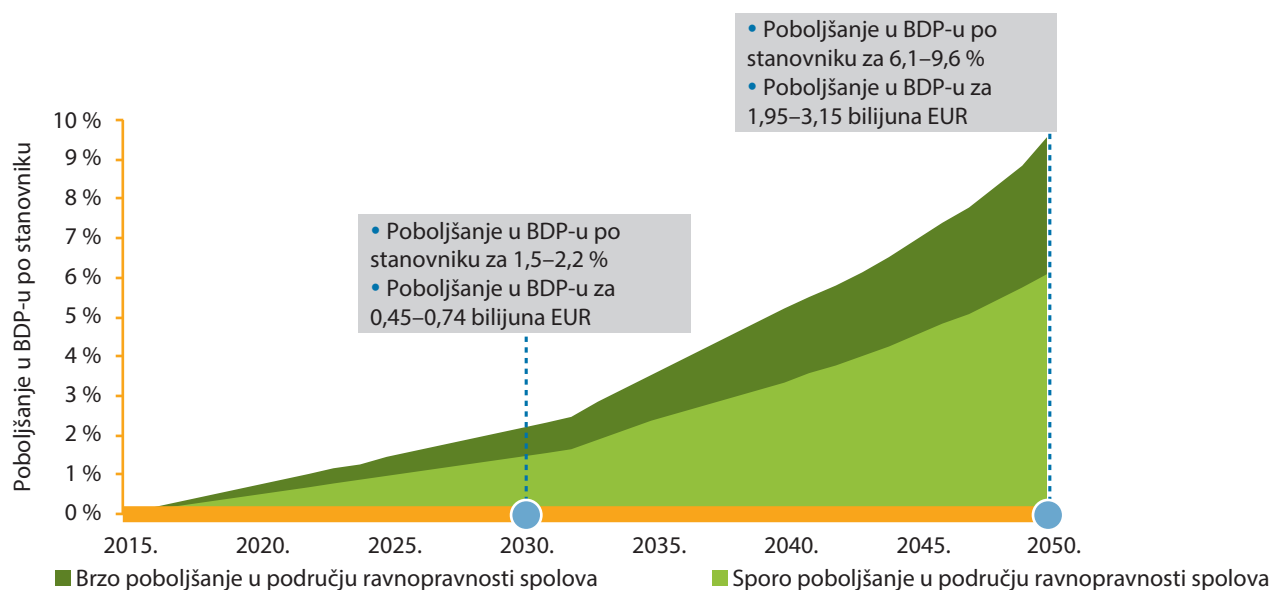
- inicijativa za bolju ravnotežu između poslovnog i privatnog života za roditelje/karijere;
- bolji pristup visokokvalitetnim i pristupačnim objektima za čuvanje djece;
- radni aranžmani koji su pogodni za zaposlenike koji imaju obitelj te fleksibilni radni aranžmani;

- promicanje ravnomjernijeg preuzimanja fleksibilnih radnih rasporeda za žene i muškarce.

Države članice EU-a također bi trebale težiti ukidanju razlika u plaćama između muškaraca i žena, s obzirom na to da je vjerojatnije da će radna mjesta s većim plaćama više privući žene na tržište rada od nisko plaćenih radnih mjesta. Veće će plaće također vjerojatno pomoći ženama da izađu iz siromaštva te smanjiti razlike u mirovinama između muškaraca i žena (EIGE, 2016.).

Naposljetku, dodatna radna mjesta za žene posebno su važna jer će vjerojatno pridonijeti uključivome gospodarskom rastu smanjenjem siromaštva, što je jedan od ključnih prioriteta strategije Europa 2020. Nedavnim istraživanjem EIGE-a o ženama i siromaštvu zaključeno je da siromaštvo općenito više utječe na žene nego na muškarce, zbog toga što žene imaju manje izgleda za zapošljavanje (EIGE 2016.). Zato zaposlenost smanjuje rizik od siromaštva za žene.

Slika 2. Učinak poboljšanja u području ravnopravnosti spolova na BDP po stanovniku

Povećani BDP

Ravnopravnost spolova ima snažne, pozitivne učinke na BDP koji s vremenom rastu

BDP po stanovniku povećava se s poboljšanjem na području ravnopravnosti spolova. Rezultati pokazuju da će se BDP u EU-u srednjoročno povećati do 2 % (2030.) i dugoročno do 10 % (2050.). Možebitno povećanje ukupnoga BDP-a po stanovniku do 2050. doseglo bi 1,95–3,15 bilijuna EUR. Ako EU djeluje sada i potakne mjere za ravnopravnost spolova ⁽¹⁾, poput obrazovanja na području STEM-a, aktivnosti na tržištu rada i plaća, to će omogućiti društvima iskorištavanje punog potencijala žena. Poboljšanje na području ravnopravnosti spolova također može pridonijeti pametnome, održivome i uključivome gospodarskom rastu, posebice zbog dodatnih radnih mjesta na području STEM-a, koje bi preuzele žene.

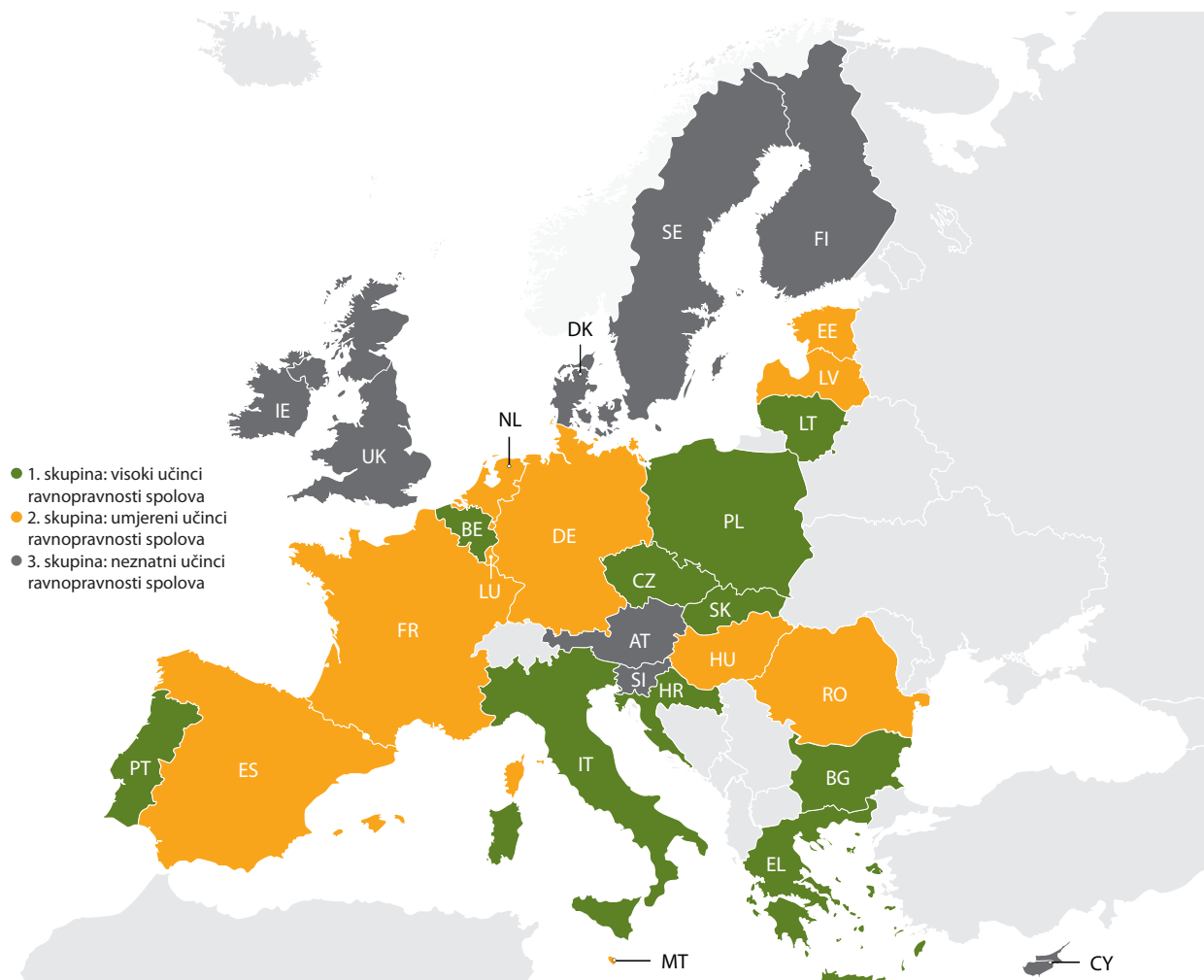
⁽¹⁾ Mjere za ravnopravnost spolova koje će vjerojatno rezultirati većim brojem žena koje će steći diplomu iz područja STEM-a, poput uklanjanja spolnih stereotipa u obrazovanju, podizanja svijesti i promicanja područja STEM-a za djevojčice i žene te savjetovanja u karijeri da bi se potaknule djevojčice na razmišljanje o studiju na nekome od područja u kojem prevladavaju muškarci, a dječaci na studij iz područja u kojima prevladavaju žene. Mjere za ravnopravnost spolova koje mogu smanjiti razlike između muškaraca i žena na tržištu rada uključuju, među ostalim, omogućivanje čuvanja djece i drugih oblika skrbi, promjene uvjeta i iznosa naknade za roditeljski dopust, podupiranje mogućnosti rada na pola radnog vremena i fleksibilnoga radnog vremena, zakonske odredbe i politike koje se odnose na jednake plaće i uvjete rada, uklanjanje spolne podjele u sektorima i zanimanjima, smanjenje broja stanki u karijeri među ženama i promaknuće žena na više položaje.

Rješavanje izazova starenja stanovništva u EU-u

Poboljšanje u području ravnopravnosti spolova u obrazovanju, sudjelovanju na tržištu rada i uravnoteženija podjela neplaćenog rada skrbi između muškaraca i žena može dovesti do povećanih stopa nataliteta, što pokazuju rezultati nedavnih istraživanja u tom području. Istraživanjem je izračunato da bi se stope nataliteta do 2030. povećale za do 8 % do 2030. Više stope nataliteta rezultiraju većim brojem stanovništva i povećanjem dugoročne ponude radne snage. Ovim se istraživanjem naglašavaju dugoročne koristi takvog razvoja. Procjenjuje se da bi povećanje nataliteta do 2050. za posljedicu moglo imati povećanje zaposlenosti za 2,5 milijuna ljudi. Poboljšanje zaposlenosti posebice je važno u kontekstu trenutnih demografskih projekcija za EU, kojima se predviđa znatno povećanje broja starijih osoba koje nisu aktivne na tržištu rada (strategija Europa 2020.).

Slika 3. Učinci ravnopravnosti spolova: razlike među državama članicama u BDP-u 2030.

Povećanje konkurentnosti

Poboljšanje u području ravnopravnosti spolova moglo bi povećati dugoročnu konkurentnost gospodarstva EU-a.

Mjere za ravnopravnost spolova mogle bi dovesti do povećanja proizvodnog kapaciteta gospodarstva i nižih cijena. Slijedom takvih događaja, EU bi mogao proizvesti više dobara i usluga na domaćem terenu te bi postao konkurentniji na međunarodnim tržištima. Stoga bi se poboljšala trgovinska bilanca, pri čemu bi se 2050. izvoz EU-a povećao za 1,6 % do 2,3 %, a uvoz smanjio za 0,4 % do 0,7 %. To bi pomoglo održati međunarodnu trgovinu kao jednu od ključnih pokretača rasta EU-a, u skladu sa strategijom Europa 2020. Također, veće stope BDP-a mogu rezultirati dodatnim privatnim ulaganjima tvrtki, jer tvrtke odlučuju o ulaganju na temelju očekivanih koristi.

Rezultati istraživanja pokazuju da će se do 2050. povećati ulaganja u EU-u.

Države koje povećaju ravnopravnost spolova imat će veće koristi

Procijenjeni učinci povećanja ravnopravnosti spolova znatno se razlikuju među državama članicama, ovisno o trenutačnoj razini postignuća ravnopravnosti spolova. Ukupni su rezultati vrlo pozitivni, pri čemu pojedine države pokazuju povećanje BDP-a od približno 4 %, a druge više od 10 %.

Najveći su učinci obično vidljivi u državama u kojima ravnopravnost spolova nije visoki prioritet. Istraživanje je

pokazalo da bi te države mogle imati mnogo koristi ako počnu rješavati pitanja ravnopravnosti spolova (?).

Države članice koje trenutačno imaju ograničene mjere za ravnopravnost spolova imaju najviše koristi od uklanjanja razlika između spolova.

Države u kojima postoji mnogo prostora za napredak mogu postignuti znatno gospodarsko poboljšanje kao rezultat povećanja ravnopravnosti spolova. U prosjeku se očekuje da će povećanje ravnopravnosti spolova u tim državama rezultirati povećanjem BDP-a do 2050. za približno 12 %. Time se naglašava opseg znatnog poboljšanja na području ravnopravnosti spolova, što može rezultirati znatnim gospodarskim koristima. Države koje pokazuju najbolje rezultate u području ravnopravnosti spolova već su postignule dobre razine ravnopravnosti između muškaraca i žena i zbog toga već imaju neke od gospodarskih koristi koje proizlaze iz toga. Međutim, poboljšanja u ravnopravnosti spolova mogu ostvariti dodatne gospodarske koristi čak i u tim državama članicama, koje obično iznose približno 4 % BDP-a.

Ravnopravnost spolova u EU-u: najnoviji razvoj politike

Ravnopravnost spolova dugogodišnja je obveza politike Europske unije. Prije šezdeset godina načelo jednake plaće za jednak rad postalo je dijelom Ugovora iz Rima te je ravnopravnost između muškaraca i žena postala jedna od temeljnih vrijednosti Europske unije. I danas je cilj politika EU-a o neravnopravnosti spolova na tržištu rada povećati sudjelovanje žena, smanjiti razliku u plaćama između muškaraca i žena na najmanju moguću mjeru i omogućiti ženama i muškarcima bolje usklađivanje poslovnoga, privatnog i obiteljskog života.

Jačanje ravnopravnosti spolova: pet područja prioriteta EU-a

1. Povećanje sudjelovanja žena na tržištu rada i jednaka ekonomska neovisnost.
2. Smanjivanje razlika između muškaraca i žena u plaći, zaradi i mirovini te borba protiv siromaštva žena.
3. Promicanje ravnopravnosti između žena i muškaraca u donošenju odluka.
4. Borba protiv rodno uvjetovanog nasilja te pružanje podrške žrtvama i njihova zaštita.
5. Promicanje ravnopravnosti spolova i prava žena diljem svijeta (Europska komisija, 2015.b).

Trenutačni okvir politike koji se odnosi na ravnopravnost spolova temelji se na strateškom djelovanju za jednakost spolova 2016.–2019., koje je objavljeno kao nastavak strategije Komisije za jednakost žena i muškaraca (2010.–2015.). Ciljevi strateškog djelovanja usmjereni su na pet područja prioriteta i teže integraciji perspektive ravnopravnosti spolova u sve politike EU-a i programe financiranja EU-a. Nadalje, Europski pakt za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011.–2020. predstavlja jasnu predanost promicanju ravnopravnosti spolova unutar EU-a.

Da bi se postigli ciljevi strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, uključivanje ravnopravnosti spolova u, među ostalim, glavna područja politika obrazovanja, sudjelovanja na tržištu rada i plaća, ima ključnu važnost.

(?) Grupiranje država članica temelji se na indeksu jednakosti spolova EIGE-a.

Europa 2020.: propuštena prilika?

Europa 2020.: razlike između muškaraca i žena u obrazovanju, sudjelovanju na tržištu rada i dužnostima skrbi

- Žene i dalje nisu dovoljno zastupljene u sektorima STEM-a. Na tim su područjima 75 % studenata muškarci.
- Prosječna je razlika u zapošljavanju između muškaraca i žena u EU-u 11,6 % i povećava se s brojem djece u kućanstvu.
- Prevelika zastupljenost žena u radu na pola radnog vremena ne utječe samo na njihovu uključenost u tržište rada već i na rizik od siromaštva ili društvene isključenosti (2015. prosječno je 32,1 % žena radilo na pola radnog vremena, u usporedbi s 8,9 % muškaraca).
- Stope zaposlenosti žena na pola radnog vremena također se povećavaju s brojem djece koje imaju. U državama EU-a 39 % žena izjavilo je da je glavni razlog zašto ne traže posao „skrb o djeci ili onesposobljenim odraslima“, dok je taj razlog navelo samo 4 % muškaraca.
- Žene u EU-u u prosjeku zarađuju 16,1 % manje od muškaraca, što znači da bi morale raditi otprilike 40 dana više na godinu (ili do kraja veljače) da bi zaradile onoliko koliko su muškarci zaradili do kraja prethodne godine (Eurostat, 2016.a, 2016.b).

U strategiji Europa 2020. ističe se nužnost ravnopravnosti između žena i muškaraca radi postizanja cilja zaposlenosti u EU-u od 75 % žena i muškaraca u dobi od 20 do 64 godine do 2020. Usprkos vodećoj inicijativi EU-a „Agenda za nove vještine i poslove“, koja prepoznaje potrebu „doprinosu žena formalnom gospodarstvu“, sveobuhvatne mjere usmjerene na ravnopravnost spolova nisu jasno definirane kao dio strategije Europa 2020.

Dugotrajna neravnopravnost spolova umanjuje ekonomske prilike žena i utječe na cijelo gospodarstvo EU-a. Na razini politike to uzrokuje manjak kada je riječ o postizanju uključivoga i održivog rasta, kao što je navedeno u strategiji Europa 2020.

Može se stoga zaključiti da nedovoljne mjere za ravnopravnost spolova u strategiji Europa 2020. zasad predstavljaju propuštenu priliku. Da bi postigao cilj pametnoga, održivoga i uključivoga gospodarskog rasta, EU mora poboljšati postojeće i uvesti daljnje mjere za ravnopravnost spolova.

Europa 2020. i dalje

Mjere za ravnopravnost spolova mogu poboljšati gospodarski rast

Poticanjem većeg sudjelovanja žena na tržištu rada i povećanjem njihova sudjelovanja u obrazovanju iz područja STEM-a vjerojatno će se znatno pridonijeti pametnom, održivom i uključivom rastu EU-a. Istraživanjem je pokazano da postizanje ravnopravnosti spolova u obrazovanju iz područja STEM-a i na tržištu rada ima veliki potencijal u poboljšanju dugoročnih izgleda za rast u EU-u. Međutim, to zahtijeva strukturne promjene, koje imaju ključnu važnost za osiguranje održivoga, pametnoga i uključivog oporavka od nedavne gospodarske krize. To je potrebno za ponovni održivi rast gospodarstva EU-a i radi izbjegavanja rizika od trajnih gubitaka bogatstva i niskih stopa rasta.

Da bi postigla održivi gospodarski rast, Europska unija mora odmah početi s uvođenjem ravnopravnosti spolova.

EU si ne može priuštiti da propusti prilike koje nude mjere za ravnopravnost spolova. EU mora uvesti mjere za ravnopravnost spolova u ključna područja politike bez daljnje odgode da bi postigao željeni učinak na održiv socioekonomski razvoj i rast. Istraživanjem se predviđa poboljšanje u stopama zaposlenosti već u 2020., a najznačajniji utjecaj na sudjelovanje na tržištu rada i BDP po stanovniku EU-a srednjoročno (do 2030.) i dugoročno (do 2050.).

Nedavni planovi koje je predložila Europska komisija korak su u pravom smjeru. U kolovozu 2015. Europska komisija objavila je plan s ciljem razvoja prijedloga sveobuhvatne politike za povećanje sudjelovanja žena na tržištu rada poboljšanjem ravnoteže između poslovnog i privatnog života. Cilj je reformiranje postojećih politika povezanih s dopustom i fleksibilnim radnim vremenom, koje negativno utječu na zaposlenost, plaće i mirovine žena. Potrebno je i više prijedloga politike u kojima se prepoznaje potencijal uvođenja ravnopravnosti spolova (Europska komisija, 2015.a).

Stavljanje ravnopravnosti spolova u središte praćenja strategije Europa 2020. i drugih političkih reforma, poput europskog stupa socijalnih prava, učinilo bi gospodarski sustav uključivijim, omogućujući ženama razvijanje punog potencijala, od čega bi imale koristi i one same, ali i cijelo društvo. To bi omogućilo postizanje pametnog, održivog i uključivoga gospodarskog rasta u EU-u.

Referentna literatura

Europska komisija (2015.a), *Roadmap – A new start to address the challenges of work-life balance faced by working families* (Plan: Novi početak za rješavanje problema u ravnoteži između poslovnog i privatnog života s kojima se suočavaju članovi obitelji zaposlenih osoba). Dostupno na: http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2015_just_012_new_initiative_replacing_maternity_leave_directive_en.pdf

Europska komisija (2015.b), *Strateško djelovanje za jednakost spolova 2016.–2019.*, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg. Dostupno na: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/document/files/strategic_engagement_hr.pdf

Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) (2016.), *Poverty, gender and intersecting inequalities in the EU – Review of the implementation of Area A: Women and poverty of the Beijing Platform for Action* (Siromaštvo, rod i intersekcijske nejednakosti u EU-u – Pregled provedbe područja A: Žene i siromaštvo Pekinške platforme za akciju), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg. Dostupno na: http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/ti_pubpdf_mh0416244enn_pdfweb_20161208181320.pdf

Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) (2015.), *Gender Equality Index 2015 – Measuring gender equality in the European Union 2005–2012* (Indeks ravnopravnosti spolova – mjerenje ravnopravnosti spolova u Europskoj uniji 2005.–2012.), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg. Dostupno na: <http://eige.europa.eu/content/document/gender-equality-index-report>

Eurostat (2016.a), *Gender statistics* (Statistike koje se odnose na spol). Dostupno na: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_statistics

Eurostat (2016.b), *Employment statistics* (Statistike zaposlenosti). Dostupno na: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics

O istraživanju

Istraživanje o gospodarskim koristima od ravnopravnosti spolova jedinstveno je u kontekstu EU-a. Prvo je takve vrste na temelju pouzdanoga ekonometrijskog modela za procjenu širokog raspona makroekonomskih koristi od ravnopravnosti spolova na najrazličitijim područjima, poput obrazovanja, aktivnosti na tržištu rada i plaća.

Ukupni rezultati istraživanja pokazuju da bi se s većom ravnopravnošću spolova ostvarilo:

- između 6,3 milijuna i 10,5 milijuna dodatnih radnih mjesta u 2050., od čega bi 70 % preuzele žene;
- pozitivnih učinaka na BDP, koji bi s vremenom rasli;
- povećanje BDP-a po stanovniku do gotovo 10 % u 2050.

U istraživanju je primijenjen makroekonomski model E3ME za procjenu gospodarskih učinaka poboljšanja u području ravnopravnosti spolova. E3ME je empirijski makroekonomski model posebno prilagođen modeliranju rezultata na razini EU-a i država članica.

Rezultati istraživanja o gospodarskim koristima od ravnopravnosti spolova u EU-u temelje se na ovih devet publikacija:

1. *Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches* (Pregled literature: postojeći dokazi o društvenim i gospodarskim koristima od ravnopravnosti spolova i metodološki pristupi).
2. *EU and EU Member State overviews* (Pregledi EU-a i država članica EU-a).
3. *Report on the empirical application of the model* (Izveštće o empirijskoj primjeni modela).
4. *How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model* (Kako su izvedeni dokazi: informativni rad o teorijskom okviru i modelu).
5. Kako su izvedeni dokazi: informativni letak o teorijskom okviru i modelu.
- 6. Gospodarski učinci ravnopravnosti spolova u političkom kontekstu EU-a: informativni rad.**
7. Gospodarski učinci ravnopravnosti spolova: informativni rad.
8. Kako ravnopravnost spolova u obrazovanju iz područja STEM-a dovodi do gospodarskog rasta: informativni rad.
9. Kako uklanjanje razlika između spolova u aktivnostima na tržištu rada i plaćama dovodi do gospodarskog rasta: informativni rad.

Sve se publikacije, detaljni rezultati istraživanja i metodologija mogu pronaći na EIGE-ovoj internetskoj stranici.

Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) centar je znanja EU-a o spolnoj ravnopravnosti. Posebnim stručnim znanjem te usporedivim i pouzdanim podacima o ravnopravnosti spolova u Europi EIGE podupire donositelje politika i sve relevantne institucije u nastojanjima za postizanje jednakosti između žena i muškaraca u cijeloj Europi.

Više informacija:

Europski institut za ravnopravnost spolova, EIGE

Gedimino pr. 16

LT-01103 Vilnius

LITVA

+ 370 52157444

E-pošta: eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu/>

Ured za publikacije

ISBN 978-92-9470-031-5
doi:10.2839/192788